

כיצד צולין פרק שביעי פסחים

עד.

עין משפט גד מצוה

א א ב מ"י פ"ת מ"ל
 ב ג ד ט"ז הל"ה י'
 ג ה ו פ"ת מ"ל מ"ה
 ד ה ט"ז פ"ת מ"ל מ"ה
 טו ט"ז פ"ת מ"ל מ"ה
 פ"ה פ'
 ד ו מ"י פ"ת מ"ל מ"ה
 ח ט"ז פ"ת מ"ל מ"ה
 י"ד ט"ז פ"ת מ"ל מ"ה
 מ"ז פ"ת מ"ל מ"ה
 ה"כ פ"ת מ"ל מ"ה
 ה"כ פ"ת מ"ל מ"ה

לעני רש"י

גראול"ש [ברד"ל].
 אבול"ה.
 קטיל"ה. לח"ץ.
 יוש"א [ויש"א]. אלון.
 אינפל"דור"א. ש"ר.
 מ"ל [בבבא אבא כוונת].

רבינו תנאול

כיצד צולין את הפסח.
 שפור של רמון כו'
 ואקשין למה גזי צולתו
 כשיפור של פסח. ויש
 דאיידי דחם מקצתו חם
 כולו. וכן שנתחמם ראש
 השפור הנזון באש
 מתחמם השפור כולו
 המשווק בכשר ומצא
 חמום השפור צולה בשר
 הפסח. ודומא אמר עלי
 אש ולא עלי ברזל. ושפור
 של דקל את ליה שבי
 כגון שאיבד ופיק מיא.
 ותאמרי אידי דמתחילא
 פיק מיא. והאזיל והחריב
 והשקפה הני כוליהו את
 בהו קטרי. פוקס שצומחין
 ומגדלין אמירין ונצרים
 וכשחמחין איתן אוחו
 פוקס חתך פיק מיא.
 ויבין דפיק מיא על הבשר
 הוה ליה כמבושל לפיק
 אין עושין מהו שפור
 לצלות בו הפסח. ופון
 אע"ג דאת ביה קטרי
 שיעי. כלומר מתחין הן
 ומפוקס חיתובי והוא ראשו
 שפולט מים פוציאין חין
 לבשר. וירושלמי כל הני
 יבשין מבחין איתן יבשין
 מבפנים והיון יבש מבחוץ
 ויבש מבפנים. ורבי יהודה
 דבכשרי כשפור של
 מתחין ארקיאנא לפתני
 דלא כותיה.

כיצד צולין. ותוחבו לתוך פיו (א). אומר ר"י משה' תוחבו דרך פיו לפי שנתן הגם שנשפד למטה וקדייב דמא דרך סד: **האריך טבנו** ואז היה בית השמיטה למטה וקדייב דמא דרך סד: **האריך טבנו** אבר אין זה מקורו. נראה לרבי"א דמנהו לקטרו אבל משום כך לא מייספיל מדלמור לקמן צפרק האשה (דף פה:) גבי ה' שנתערבו עורות פסחיהן ופריך והא איכא חד דלא פיק ומשי משום דלא אפשר הדיכי נעבד וימי כל חד וימתו אי דידי בעל מוס הוה להו הא פסק ואי לא להו שלמים הא איכא חוה וסוק ופריך וימי כל חד כהן צדיקה והשתא איך יעשו קו והא מוס וסוק דלמוריה לוריס אי אפשר ללגלוג עם ללי אש וזרין לחוסקין ולא הוה מקולס אלא משום הכי אין נפסל וכן מנה לקמן (דף עה.) חתכו ונתנו על גבי גבלים (דף עה.) אומר לאמר אי שז לא אש משמע חתכו לגמרי מיהו רש"י פירש לקמן חתכו שלא הצדילו אלא (א) זרמו צנים ושלשה מקומות:

הא' מולי"תא שריא. פי' נקונטרס אע"פ שלא נמלח אלא לגלי ולר"ת נראה דלגלי לא געי מליחה כלל דלא מיעביד שגללה הבשר יפה יפה ונפלט כל הדס לשרי דיותר מפליט ע"י האש מע"י האהל דמעשים בכל יום שנכשלים כבד אתר ללימו אע"פ שמתמייים לבשלו אחר מליחתו אלא אפילו לא נללה כל זורכי דלא נפלט כל הדס מותר אע"ג דלמרינן צפ"ק דכריתות (דף ד' ודף כב.) דליכא ללא גזס האכרים ה"מ דבא כשפירש אבל כל זמן שלא פירש ולא יאל לחון שרי כדמוכח צפ" מפנין (שנ"ד קפח.) (א) דבשר טפל מותר לעלטלו דלא מליחה ועוד דלמור צפ" כל הבשר (חולין דף ק"ה.) דכבד אחר שחלטהו ברותחין או בחלל מותר לבשלו לפי שמלמיתין הדס בתוכו ואין מניחין אותו לפלוט דקאמר התם רב הווא חלטי ליה בחלל ורב נחמן חלטי ליה ברותחין סבר רב פפא קמיה דרנא למימר חליה אסור אמר ליה אי חליה אסור איהו נמי אסור דכי היכי דפליט הדס בלע אלא ודאי חלייה נמי שרי דנלמית הדס ואין מניחו לפלוט ופ"ה שרי בצריה ואין לאסור עלי שלא נמלח ולא נללה כל זורכו משום שמתחם האש הדס נפרש מפניו מנד זה לנד זה דמה שיהא לחון משרק שריק ומה שנשאר בפנים אע"פ שפירש מנד זה לנד זה לא היה הדס האכרים שפירש דהא איכא מאן דאשר במתק חולין (דף ק"ה.) לאכול ככר שמתק עליה בשר מפני דם הבשר שבכנס לתוכו ואפילו הכי משמע דבשר עזמו מותר אע"פ שלא יאל כל דמו ודבר קומה הוא לרש"י מה מועלת מליחה מועטת לגלי דאין הבשר יואל מידי דעו מד שימלחנה יפה יפה אלא ודאי לא געי מליחה כלל וכן קבל ר"י מר"מ (מנחות כה.) גבי מליחת קדשים דקאמר כיצד (י) עושה מביא את האכר ונותן עליו מלח ומחור והופכי ונותן עליו מלח ומעלהו ויש דגרס צמר הכי אמר אבי וכן לגלי לא גרס לגלי אלא וכן לקדירה וכן כחוד צרוב ספרים והא דלמור צפרק קמא דבינה (יב.) ושין שמלחין עליו בשר לגלי לאו משום דעבי מליחה אלא שמנהג לנמולו והא דלמור בכל הבשר (חולין ק"ה.) רב ששה מלח גרמא גרמא תרי מ"ט לא משום דפריש מהאי ובלע האי חד נמי פריש מהאי גיפא ובלע האי גיפא דפריש מהאי גיפא דלמור היינו צפרק גמרי לחון אבל מבפנים שרי דפרישית: **בבולעו** כך פירשנו. צפ" כל הבשר (חולין ק"ה.) (י) שרי כבדא עלייה בישרא דיעבד דמא דם משרק שריק התם לא שייך להזכיר כלל טעם של כבולעו כך פולטו שדהס נופל שם מבחוץ ושריק ואינו נבלע ומטעם כבולעו כך פולטו נמי לא הווא שרי התם גבי כבד אלא דיעבד ואע"ג דבא למישרי הכא גבי פסח לכתחלה אע"ג דבני מעוין בתוכו ואיכא נמי כבד גבי פסח לא רזו להחמיר משום דכביד (שמות יב.) ראשו על כרעיו ועל קרבו ואפילו מאן דאסר כבדא עילויא צדיקה לא קשה ליה מתניחין דפסק דמדריגין אסר ובפסק לא החמירו אי נמי הוא ועימד כגון שמתל בני מעים מליחה גמורה דאפילו נפליט לפי מנהג העולם שאין מבשלים כבד על ידי שום מליחה מלל מקום כיון דנמלח מליחת קדירה נתעטע דמו ולא אסר טפי משאר בשר שרי נמלח דבשרא על גבי בשרא שרי לכתחלה לכולי עולמא ויש ללמוד היתר במולי"תא אפילו נמלח בשר החיוון ושהיה כדי מליחה והפנימי לא נמלח ממדימי ראה מטפילת בר גזלחא דשרי מטעם כבולעו כך פולטו אע"פ שמעשים בכל יום שאוקרין בשר שנפל צזיר ומלח שנפלט ואין מותר אפילו בלוי ועדיפא מינה היה אוסר ר"ת מרגולת שנמלחה בקערה אף על פי שלא שהתה שם שיעור לזיהו ולא פלטה אפילו חיי דמה ואסרה לאוכלה ללי משום דלא מפליג רבא"י גבי אין מולחין בשר אלא בכלי מנוקב בין שהיה הרבה לשהיה מעט:

הוא או שבתוך הבכש כך פולטו בולעו מבפנים ומולטו מבחוץ. ויקרא לן דהא מליחה בעלייה היא. רוא בעינן הפסח קתני לה. אבל בבישול או בשליקה לא. ואיתן לרבינו יוחנן דתני נוחא את כרעיו ואת בני מעו לחבו. ודריגין שאני התם כיון דמתחלה בית השמיטה טריב דאבי ולא בלע.

כיצד צולין. שפור של רמון. טעמא מפרש בגמרא: ונותן אש כרעיו כו'. כדמכיר ללי אש רשאו על כרעיו וגוי' כולו לחמד משמע: **כמין ביכול הוא** זה. שנכשל בני מעוין בתוכו כמו בתוך הקדירה: **צולין חופה** לו. מוחבין בשפור לשעור למעלה מפיו של טלה: **לא על השפור**. של כחול כדמפרש בגמ' שהמתכת כשמתחמם מקצתו מתחמם כולו ונללה הפסח ממוס השפור צמחוכו שהפנימי מתחמם ע"י קלחו החיוון והוא ליה פסק ללי מחמת דבר אחר ודמנהג אמר ללי אש: **אסכלא**. גראול"ש בלע"ז. ויכולה חד טעמא: **גמ' שיבי**. קלח"ר שעשי שורת שרות: **אסכלא**. כען של ערבה ושל אגז שיש להן מוח מבפנים: **אלון**. יוש"א שהוא קשה: **אידי דאיש כהו קיערי**. ובעי למיעיניהו כספיה מפיק מיא דרך מקוס חתך הסכין והוא ליה פסק מנוסל: **שיבי קיערי**. ואין לרין להעביר סכין עליהם: **בבבא בר שפא**. נטיעה בת שנתה: **והא איכא בני פיסקי**. ראש השפור שהוא מקוס חתך ומוליא מיס: **דמפיק לבי פיסקי לכר**. חוך לפי הפסח דלי מפיק מיא לא עיילי לפסח: **כשם שהשפור של עץ**. כשחולין אותו בתוך ומטוסה בטלה מין מה שחמך הטלה שרף שהטלה מין עליו כך שפור של מתכת אין מה שחמך הטלה מרתח מתחמם חוס מקצתו היוא חוך לטלה: **אמרו לו**. אע"פ שאין פנימו של עץ נשרף אבל פנימו של מתכת מרתח שזה של עץ חם ופילו לא חם כולו והוא ליה חם אש חם של מתכת חם כולו ואפילו מה שמטוסה ישמעאל קוריהו **טוך טוך**. דנותן לחמו כ"ל וכשמתחמך ומבשלין בתוכו נשמע קול רחיתמן טוך טוך קול הסור. ל"א כחז כספרים ישנים חכבר לזון טוך ובר כולומר מומלח מבפנים ונראה מבחוץ כעין שממלחין גדיין ומרגולין שלטו ודומתא גבי אביגיל (שמואל א כה.) חמש לאן עשיות ומתרגמין חמש עאן חכברין משם צבינו קלוימוס: **מקולס**. לזון כובע נחשת דמתרגמין קולפא דנחשא (שם י) * דסבירא ליה חולין למעלה על ראש גבור: **איזה גדי מקולס**. דתנן צפרק מקוס שנהגו (לעיל ג.) שצוקר לאכול ללי צעירי' פסחים בזמן הזה במקוס שלא נהגו: **לכאד**. דמני לפסח ונראה כחכול קדשים (צ"ח ח"ד לרין): **שלק מיביעיא**. קס"ד דמתקן והדר נלקח ומטעם שחבו קודם ללימו מו לא הוה מקולס: **האי מולי"תא**. אינפל"דור"א בלע"ז כמו שאנו ממלחין הטלחין והתרגולין בין בשר לעצמות: **שריא**. ואפילו לא צילו את הבשר שנותנים לתוכו מותר ואפילו מלחו כמלמח ללי דאי נמליחה כל זורק לקדירה פשיעא: **והא קא בלע**. הטלה דם היוא מן הבשר הכנוס בתוכו: **פולטו**. לחוך ושואבו מוס האור: מידב

מלח ומעלהו ויש דגרס צמר הכי אמר אבי וכן לגלי לא גרס לגלי אלא וכן לקדירה וכן כחוד צרוב ספרים והא דלמור צפרק קמא דבינה (יב.) ושין שמלחין עליו בשר לגלי לאו משום דעבי מליחה אלא שמנהג לנמולו והא דלמור בכל הבשר (חולין ק"ה.) רב ששה מלח גרמא גרמא תרי מ"ט לא משום דפריש מהאי ובלע האי חד נמי פריש מהאי גיפא ובלע האי גיפא דפריש מהאי גיפא דלמור היינו צפרק גמרי לחון אבל מבפנים שרי דפרישית: **בבולעו** כך פירשנו. צפ" כל הבשר (חולין ק"ה.) (י) שרי כבדא עלייה בישרא דיעבד דמא דם משרק שריק התם לא שייך להזכיר כלל טעם של כבולעו כך פולטו שדהס נופל שם מבחוץ ושריק ואינו נבלע ומטעם כבולעו כך פולטו נמי לא הווא שרי התם גבי כבד אלא דיעבד ואע"ג דבא למישרי הכא גבי פסח לכתחלה אע"ג דבני מעוין בתוכו ואיכא נמי כבד גבי פסח לא רזו להחמיר משום דכביד (שמות יב.) ראשו על כרעיו ועל קרבו ואפילו מאן דאסר כבדא עילויא צדיקה לא קשה ליה מתניחין דפסק דמדריגין אסר ובפסק לא החמירו אי נמי הוא ועימד כגון שמתל בני מעים מליחה גמורה דאפילו נפליט לפי מנהג העולם שאין מבשלים כבד על ידי שום מליחה מלל מקום כיון דנמלח מליחת קדירה נתעטע דמו ולא אסר טפי משאר בשר שרי נמלח דבשרא על גבי בשרא שרי לכתחלה לכולי עולמא ויש ללמוד היתר במולי"תא אפילו נמלח בשר החיוון ושהיה כדי מליחה והפנימי לא נמלח ממדימי ראה מטפילת בר גזלחא דשרי מטעם כבולעו כך פולטו אע"פ שמעשים בכל יום שאוקרין בשר שנפל צזיר ומלח שנפלט ואין מותר אפילו בלוי ועדיפא מינה היה אוסר ר"ת מרגולת שנמלחה בקערה אף על פי שלא שהתה שם שיעור לזיהו ולא פלטה אפילו חיי דמה ואסרה לאוכלה ללי משום דלא מפליג רבא"י גבי אין מולחין בשר אלא בכלי מנוקב בין שהיה הרבה לשהיה מעט:

הוא או שבתוך הבכש כך פולטו בולעו מבפנים ומולטו מבחוץ. ויקרא לן דהא מליחה בעלייה היא. רוא בעינן הפסח קתני לה. אבל בבישול או בשליקה לא. ואיתן לרבינו יוחנן דתני נוחא את כרעיו ואת בני מעו לחבו. ודריגין שאני התם כיון דמתחלה בית השמיטה טריב דאבי ולא בלע.